

СИЛАБУС

«Історія релігії та церкви в Україні»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	
Спеціальність	
Освітня програма	
Вид дисципліни	вибіркова
Рік підготовки, семестр	3/5
загальна кількість годин/кредитів	90/3
Мова викладання	українська

1. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ШБ викладача	Ніколаєнко Ольга Олександрівна
Кафедра	Історії України
Посада	професор
Науковий ступінь	Д.і.н
Вчене звання	доцент
Наукові профілі	https://scholar.google.com/citations?user=T5fj1x8AAAAJ&hl=ru
Адреса кафедри, № кабінету (викладацької)	В. Алчевських, 29, ауд. 303
Контактна інформація викладача:	nikolajenkoolga@gmail.com

2. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика навчальної дисципліни будується у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди (у новій редакції)» і закріплена Програмою навчальної дисципліни.

Дисципліна «Історія релігії та церкви в Україні» входить до дисциплін вільного вибору студентів. Тому опанування знаннями з дисципліни є складовою загальної ерудиції здобувачів вищої освіти

З метою якісного оволодіння предметом дисципліни, до студентів висувається ряд вимог, а саме:

- Бути присутнім на всіх аудиторних заняттях дисципліни (в тому числі он-лайн), не пропускати їх без поважних причин.
- регулярно переглядати лекційний і практичний матеріал;
- обов'язково виступати на семінарських заняттях з доповідями, презентаціями, результатами пошуково-дослідницької роботи, брати участь в обговоренні різноманітних питань.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін
- Презентації та доповіді мають бути авторськими оригінальними;
- Виконувати самостійні завдання, вчасно їх здавати чи захищати. Несвоєчасно представлені завдання будуть оцінюватись нижче (- 0, 5 б.)
- При підготовці до семінарських занять та виконанні індивідуальної роботи використовувати рекомендовану літературу
- системність і регулярність роботи здобувача вищої освіти з навчальною і науковою літературою;
- обов'язковою є присутність здобувача на модульному та підсумковому контролях.
- Пропущені лекційні та семінарські заняття опановувати самостійно, а результати презентувати під час консультації викладача.

Здобувач успішно навчається, якщо послідовно набирає кредити, необхідні для здобуття бажаного ступеня. Для цього потрібно, щоб накопичувальний бал був не нижче, ніж 60 за всіма курсами протягом кожного семестру. Якщо накопичувальний бал нижче 60 балів, здобувач вважається неуспішним і може бути відрахований.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення	навчальної	вивчення історії основних релігійних конфесій України, їх

дисципліни	поширення, провідних ціннісних настанов, відомих діячів, вплив на розвиток духовного й культурного життя.
Мета вивчення навчальної дисципліни	аналіз діяльності різноманітних конфесій в Україні протягом ІХ – ХХІ ст., їх ідеології та її еволюції, впливу на розвиток культури – освіти, книгодрукування, мистецтва.
Завдання вивчення навчальної дисципліни	- Охарактеризувати ідеологічні концепції різних релігійних конфесій, особливості їх обрядів - Проаналізувати історію поширення різноманітних релігій в Україні, їх інституційне становлення - Висвітити роль церкви в розвитку вітчизняної культури – поширенні науки і освіти, впливу на мистецтво - Ознайомитись з діяльністю відомих релігійних діячів й оцінити їх роль у вітчизняній історії

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Сформовані компетентності	Загальні
	Спеціальні (фахові)
Програмні результати навчання	

5. СФЕРИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗДОБУТИХ НАВИЧОК

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

*словесні методи (лекція, дискусія, співбесіда, інструктаж тощо);
практичні методи (лабораторні та практичні заняття);
наочні методи (метод ілюстрацій і метод демонстрацій, спостережень);
робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
самостійна робота (виконання завдань);
індивідуальна науково-дослідна робота (завдання) здобувачів вищої освіти;
інтерактивні;

7. ЗМІСТ ТА ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми/розділу дисципліни	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота
Модуль 1.				
Тема 1. Релігія і культура від найдавніших часів до середньовіччя. Християнство – провідний чинник творення культури.	2	2		8
Тема 2. Релігія і церква в умовах іноземної влади на українських землях. Берестейська унія.	2	2		8
Тема 3 Християнські церкви та їх вплив на розвиток культури в Україні у XVII – поч. XVIII ст.	2	2		8
Тема 4 Українська православна церква і культура у XVIII - XIX ст.	2	2		8
Тема 5,6 Релігія і культура в Україні в XX ст.	2	2		8
Тема 7 Релігійне відродження за часів незалежності України.	2	2		8
Тема 8 Палітра релігійних конфесій у культурному просторі	2	4		12

України.			
Всього	14	16	60

Методика оцінювання повинна ґрунтуватися на принципах об'єктивності, прозорості, гнучкості та високої диференціації.

Шкала оцінювання здобувачів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	74 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 73 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень балів знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни
ФОРМА КОНТРОЛЮ		залік

Розподіл рейтингових балів за видами контролю

Назва виду діяльності та форми контролю	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за вид роботи
Відвідування лекцій	2	7	14
Підготовка та робота на семінарському занятті	3	8	24
Робота на практичному занятті	2	8	16
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)			
Виконання завдань для самостійної роботи	3	8	24
Модульний контроль			
Виконання і захист ІНДЗ	12	1	12
Залік	10	1	10
Максимальна кількість балів протягом семестру:			100

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Базова

1. Історія релігії в Україні. Навчальний посібник. / за ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. – К., 1999.
2. Колодний А. Україна в її релігійних виявах. – Львів : Сполох, 2005.
3. Федорів Ю. Історія Церкви в Україні. – Львів: «Свічадо», 2001.
4. Шевченко І. Україна між сходом і заходом. – Львів, 2001.

Допоміжна

1. Влада і церква в Україні (перша половина XIX століття) : Збірник наукових праць / Редколегія: Пащенко В. О. та ін. – Полтава, 2000. – 133 с.
2. Головащенко С. І. Історія християнства. Курс лекцій: навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальних вищих закладів освіти. – К. : Либідь, 1999. – 350 с.
3. Крижанівський О. П. Історія церкви та релігійної думки в Україні: Навчальний посібник: У 3-х кн. – К. : Либідь, 1994 р. – Кн. 3. Кінець XVI – середина XIX століття. – 336 с.
4. Пащенко В. О. Православ'я в новітній історії України : Монографія // В. О. Пащенко. – Ч. 1. – Полтава, 1997. – 354 с., Ч.2. – Полтава, 2001. – 736 с.

Інформаційні ресурси

<http://ichistory.org.ua> – Інститут історії церкви Українського католицького університету

<http://religio.org.ua/index.php/religio> - науковий щорічник «Історія релігій В Україні»

<https://lms.hnpu.edu.ua/course/view.php?id=3924>